

Stanovisko habilitační komise

k návrhu na jmenování uchazeče: Mgr. Jiří Flajšar, Ph.D.
docentem pro obor: Anglická a americká literatura

Komise byla jmenována dne 2. listopadu 2023 v tomto složení:

Předseda: prof. PhDr. Martin Procházka, CSc., Univerzita Karlova, Praha
Členové: doc. PhDr. Petr Kopecký, Ph.D., Ostravská univerzita, Ostrava
Univ.-Prof. i.R. Dr Ewald Mengel, Univerzita Tomáše Bati, Zlín
doc. PhDr. Tomáš Pospíšil, Ph.D., Masarykova univerzita, Brno
doc. Mgr. Michaela Weiss, Ph.D., Slezská univerzita, Opava

Vědecká rada Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci schválila na svém zasedání 1. listopadu 2023 výše uvedenou habilitační komisi, která posoudila všechny předložené materiály. Po prostudování potřebných podkladů ve smyslu zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách, komise konstatovala, že jí byly předloženy všechny požadované doklady.

Komise rozhodla o stanovení tří oponentů habilitační práce s názvem *The Suburban Novels of Richard Yates*.

Oponenty jsou:

Univ.-Prof. I. R. Dr. Ewald Mengel, Univerzita Tomáše Bati, Zlín
Prof. Dr. Daniel Stein, Universität Siegen (Německo)
doc. Erik Roraback, D. Phil. (Oxon.), Univerzita Karlova

Komise souhlasila s tématem přednášky pro veřejnost na Filozofické fakultě Univerzity Palackého s názvem *Konstrukce identity v americké suburbánní poezii*.

Přednáška proběhla dne 29. 4. 2024 za účasti Univ.-Prof. I. R. Dr. Ewalda Mengela

Za posledních sto let byl vývoj Spojených států amerických významně ovlivněn fenoménem suburbanizace. Po stručném historickém přehledu rozvoje amerických předměstí od 19. století do současnosti přednáška osvětlí vývoj problémů při konstrukci suburbánní identity v americké poezii za uvedené období. Od Williama Carlose Williamse, modernistického průkopníka suburbánní poezie na počátku 20. století, po Laurie Lico Albanese, autorku memoárové poezie o americkém předměstí z první dekády 21. století, američtí autoři přistupují k tématu předměstského životního stylu a identity s ambivalentní směsí kritiky a chvály, přičemž využívají tradičních i experimentálních forem poezie. Jejich tvorba reflektuje širokou škálu společensky naléhavých témat včetně krize genderových rolí u Američanů na předměstí, krize suburbánní rodiny, domácnosti, problému konformity, etnizace předměstských komunit a vztahu obyvatel k mýtu o americkém snu, který se často liší od skutečnosti.

Komise se na svém zasedání dne 3. 5. 2024 seznámila se s průběhem a kvalitou veřejné přednášky a s posudky oponentů.

Posudek Univ.-Prof. I. R. Dr. Ewalda Mengela: nedoporučující

Posudek Prof. Dr. Daniel Steina: doporučující

Posudek doc. Erik Rorabacka, D. Phil. (Oxon.): doporučující

K posudkům se vyjadřujeme níže v rámci zhodnocení dosavadní činnosti uchazeče.

Ze tří navržených témat vybrala pro přednášku na vědecké radě Filozofické fakulty Univerzity Palackého s názvem „Útoky z 11. září 2001 a jejich reflexe v americké poezii“

Komise se dále shodla na tomto zhodnocení dosavadní činnosti uchazeče:

(a) Pedagogická činnost:

Uchazečova výuka probíhala na Filozofické a Pedagogické fakultě UP v bakalářském a magisterském studiu a pokrývala množství rozličných témat v několika oborech. Vedle americké literatury vedl uchazeč kursy na témata z britských dějin, amerických a kanadských studií a také několik úvodních kursů. Valná většina těchto kursů jsou ale bohužel semináře; pouze v jednom akademickém roce vyučoval dr. Flajšar jednu magisterskou přednášku o současné anglofonní literatuře pro děti a mladistvé. Pozitivním rysem jeho pedagogické činnosti je značné množství vedených a oponentovaných studentských závěrečných prací (67 bakalářských a 38 magisterských). Také je třeba uvést organizaci workshopů pro hostující akademiky ze zahraničí a přípravu učebních materiálů. Předložené materiály se však nezmiňují o výuce dr. Flajšara v zahraničí, a to ani v celkem snadno realizovatelné formě – v programech ERASMUS nebo ERASMUS+.

(b) Výsledky uchazečova výzkumu a jejich přínos:

Hlavními výstupy uchazečova výzkumu jsou 3 monografie, 10 kapitol v knihách a 16 článků ve vědeckých časopisech. Zahrnují dvě tematické oblasti – americkou poezii (zejména po roce 1945) a problematiku amerických předměstí a její reflexi v románech Richarda Yatese (1926-1992). Dále lze zmínit několik publikací o jiných obdobích a žánrech americké a britské literatury (Walt Whitman, britská poezie 1. světové války). Dr. Flajšar se též zabýval pedagogickou problematikou tvůrčího psaní a problematikou identity v kanadské literatuře a kultuře, není však zřejmé, zda jeho výzkum přinesl v těchto oborech nové poznatky.

Otázka, zda uchazečův výzkum přináší nové poznatky, je také důležitá vzhledem k jedné z hlavních uchazečových publikací, monografii *Dějiny americké poezie* (368 s.). První kapitola monografie shrnuje vývoj americké poezie od počátku do roku 1945 na pouhých 30 stranách, což vyvolalo kritiku recenzentů. Vesměs negativní hodnocení této monografie (vydané v málo známém regionálním nakladatelství) navíc poukazují na fakt, že v knize nejsou uvedena jména dvou odborných recenzentů. Toto je podle Rady vlády pro vědu, výzkum a inovace (RVVI) kritérium, jež musí splňovat každá vědecká publikace. Podrobný rozbor nedostatků této práce zahrnuje monografie dr. Petra Onufera *Obtížná balanc: Ke kánonu anglofonních literatur v českém kontextu* (Praha: Nakladatelství Karolinum, 2018). Z recenzí i z citované vědecké publikace lze vyčíst, že v práci chybí inovativní přístup k dané problematice.

Tento závěr bohužel potvrdila i uchazečova veřejná přednáška proslovená 29. 4. 2024 na katedře anglistiky a amerikanistiky FF UP a vztahující se k další důležité oblasti uchazečova výzkumu – literatuře, konkrétně poezii, s tématem života na amerických předměstích. Dr. Flajšar se soustředil na vesměs na obecné tematické rysy problematiky (konformita, rasové a etnické otázky, genderové role, domácí život). Nevěnoval se rozboru básnických děl, nevysvětlil principy jejich výběru a neuvažoval o teoretických aspektech svého přístupu. Na

otázku, jaký důležitý vhlad do problematiky přinesl a co se z něho mohou dozvědět studenti, odpověděl uchazeč vágně a odkázal na tematické shrnutí své přednášky.

Při hodnocení habilitační práce Dr. Flajšara docházejí oponenti k protichůdným závěrům. Zatímco prof. Stein hodnotí habilitační spis pozitivně a chválí uchazeče za jeho příspěvek ke zkoumání díla Richarda Yatese, prof. Mengel, který je rovněž členem habilitační komise, je k práci velmi kritický a poukazuje na závažné nedostatky jak obsahového, tak i formálního charakteru. Třetí oponent, doc. Roraback, hodnotí sice práci pozitivně, ale v závěru svého krátkého a poněkud nesouvisle napsaného posudku klade uchazeči četné kritické otázky, které naznačují existenci podobných výhrad jako v posudku prof. Mengela.

Habilitační komise stála před obtížným úkolem, jak hodnotit dva protichůdné posudky habilitačního spisu dr. Flajšara. Během dlouhé a intenzivní diskuse o kladných a záporných rysech předložené práce došla většina členů komise k tomuto závěru:

Dva posudky habilitačního spisu dr. Flajšara sice obsahují kladná hodnocení, ale přitom se zdá, že i autoři kladných posudků mají k práci podstatné výhrady. Poukazují na chybějící „teoretické rozměry“, absenci analýzy „vyprávěčských perspektiv a hlasů“, problematiky „implikovaného čtenáře“ a rovněž rozboru recepce Yatesových románů. Negativní posudek prof. Mengela pak uvádí ještě závažnější výhrady: práce je značnou měrou derivativní a neobsahuje reflexi teoretických a metodologických aspektů výzkumu Yatesova díla v kontextu literatury amerických předměstí, zejména vztahu mezi sociologickými a psychologickými přístupy ke zkoumaným románům. Absence nového pohledu na dílo Richarda Yatese potvrzuje negativní dojem, který vyjádřili recenzenti předchozích uchazečových publikací.

Diskuse o habilitačním spisu vede většinu členů komise ke konstatování, že nejsou přesvědčeni, že práce „přináší nové vědecké poznatky“ (Zákon o vysokých školách č. 111/1998, Sb., §72.3).

Dalšími výzkumnými výsledky dr. Flajšara jsou vesměs domácí publikace (značné množství vydala uchazečova univerzita). Jen čtyři z šesti zahraničních publikací (komise mezi ně nezahrnuje hesla v encyklopediích - *The Greenwood Encyclopedia* a *The Literary Encyclopedia* -, neboť nesplňují kritéria RVVI pro vědecké publikace a jsou mnohdy pouhým shrnutím existujících poznatků) vyšly v prestižnějších časopisech nebo kolektivních monografiích. I když práce dr. Flajšara mají dostatečný počet citací (z 26 je 16 zahraničních), v důležitých databázích (Web of Science, Scopus) citace uchazečových děl bohužel chybí. Je třeba poznamenat, že při kontrole záznamu o citacích komise nebrala v úvahu některé sporné případy (např. citace ve sborníku editovaném autorem nebo citace uchazečových prací v publikacích, které nesplňují kritéria RVVI pro vědecké publikace) a rovněž citace ve studentských závěrečných pracích.

Dr. Flajšar vystoupil s příspěvkem na pěti důležitých mezinárodních konferencích a velkém množství (46) regionálních a národních konferencí; na dvou z nich proslovil zvanou přednášku. Kromě toho pronesl devět zvaných přednášek na zahraničních univerzitách na Slovensku, ve Švýcarsku, v Polsku, Dánsku, USA a Nizozemí. Vzhledem k tomu je poněkud překvapivé, že nebyl pozván např. do redakčních rad vědeckých časopisů nebo do výborů vědeckých společností.

(c) Výzkumné pobyty a zahraniční cesty:

Jako doktorand získal dr. Flajšar stipendium Fulbrightovy nadace, což mu umožnilo desetiměsíční výzkum tvůrčího psaní v jiném než mateřském jazyce na University of Maryland (College Park). Krátké výzkumné pobyty absolvoval v Británii (Britská knihovna, Skotská

národní knihovna, Bodleian Library v Oxfordu a knihovny některých dalších univerzit), USA (Huntington Library) a Kanadě (v univerzitních knihovnách ve Vancouveru a Torontu). Pozitivním rysem těchto výzkumných pobytů jsou přednášky proslovené na University of Maryland a v Huntington Library.

(d) Grantové projekty:

Dr. Flajšar je příjemcem jednoho postdoktorandského grantu GA ČR, jehož výstupem jsou výše diskutované *Dějiny americké poezie*. Další granty pocházejí z Fondu podpory vědecké činnosti Univerzity Palackého (3 projekty), od kanadské vlády a kanadské University of British Columbia. Jako člen výzkumného týmu působil ve dvou projektech programu ERASMUS+, přičemž jeden z nich – NAETINEM – byl zaměřen na inovaci studijních programů. Rovněž další grantový projekt, v němž uchazeč působil – INKULTUS, financovaný z Operačního programu vzdělání pro konkurenceschopnost (OP VK) Evropského sociálního fondu (ESF) – se zabýval vývojem studijních programů. Jediným důležitým grantovým projektem souvisejícím s hlavní výzkumnou činností dr. Flajšara je tedy grant GA ČR, jehož výstup byl bez patřičného recenzního řízení vydán v nakladatelství, které se nespécializovalo na vědecké publikace.

Závěrem

Pedagogická činnost dr. Flajšara je intenzivní a produktivní jak v magisterském, tak i bakalářském studiu, a to zejména pokud jde o vedení a oponentury studentských závěrečných prací, inovaci studijních programů a tvorbu studijních materiálů. Avšak výsledky jeho výzkumné činnosti, zvláště kritická recepce jeho základní publikace *Dějiny americké poezie*, vzbuzují u členů habilitační komise pochyby o kvalitě a přínosu uchazečova výzkumu. Tyto pochybnosti jsou posíleny protichůdnými závěry dvou zahraničních oponentů uchazečova habilitačního spisu, jehož zjevnou slabinou je teoretický a metodologický přístup ke zkoumané problematice. O tom se zmiňuje i autor pozitivního oponentského posudku. Výzkum dr. Flajšara nemá rovněž dostatečný ohlas v zahraničí - většina jeho vědeckých publikací vyšla v tuzemských institucích a nakladatelstvích a důležité mezinárodní databáze (WoS, Scopus) neregistrují žádné citace jeho děl. Mezi jeho četnými konferenčními vystoupeními je jen několik prezentací na významných evropských konferencích. Není členem výborů vědeckých společností ani redakčních rad vědeckých časopisů. Z výše uvedených důvodů není většina členů habilitační komise přesvědčena, že výzkumné výsledky dr. Flajšara mohou být předpokladem úspěšného habilitačního řízení. Z tohoto důvodu doporučuje komise habilitační řízení dr. Flajšara zastavit.

Hlasování habilitační komise:

počet hlasujících: 5

počet hlasů kladných: 4

počet hlasů záporných: 1

zdržel se hlasování: 0

Hlasování proběhlo online. Protokol o hlasování je přiložen.

Na základě výsledku tajného hlasování **habilitační komise v souladu s § 72 zákona č. 111/1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů nedoporučuje VR FF pokračovat v řízení pro jmenování Jiřího Flajšara docentem pro obor Anglická a americká literatura.**

V Olomouci, dne 9. května 2024

Podpisy členů komise:

prof. PhDr. Martin Procházka, CSc. – předseda habilitační komise

příloha: Výsledek tajného elektronického hlasování